

70 lat istnienia
Biblioteki Pedagogicznej w Bolesławcu
(1951-2021)

oprac. Małgorzata Laskowska

Bolesławiec 2021

Spis treści

Wstęp

Geneza bibliotek pedagogicznych

Rozwój Biblioteki

Warunki lokalowe

Kierownicy Biblioteki

Pedagogiczni pracownicy Biblioteki

**Alfabetyczny wykaz pracowników pedagogicznych Biblioteki
z uwzględnieniem lat pracy**

Użytkownicy Biblioteki

Zbiory Biblioteki

Dane statystyczne (tabela)

Wstęp

Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu została powołana w 1951 roku. W 2021 roku świętowała jubileusz 70 – lecia. Obecne opracowanie jest uzupełnieniem o kolejne lata historii Biblioteki odtworzonej 5 lat wcześniej, z okazji 65 – lecia jej istnienia.

Przedstawiona tu historia odtworzona jest na podstawie istniejących publikacji poruszających problematykę Biblioteki lub bibliotek pedagogicznych w ogóle. Większość informacji pochodzi z zachowanej wycinkowo w placówce dokumentacji, typu sprawozdania z działalności, plany pracy, listy obecności pracowników, pisma wpływające.

Dotarcie tylko do określonych dokumentów wytyczyło obszar, który obejmuje aktualne opracowanie. Być może będzie stanowiło podstawę do dokładniejszego odtworzenia historii, poszukiwań dodatkowych dokumentów, podjęcia polemiki i spisania wspomnień przez osoby związane z Biblioteką i znające jej dzieje.

Zapraszam do lektury.

Małgorzata Laskowska

Geneza bibliotek pedagogicznych

Historia bibliotek pedagogicznych w Polsce nierozzerwalnie łączy się z dziejami oświaty i szkolnictwa, zwłaszcza z działalnością bibliotek szkolnych. W istniejących w poszczególnych okresach historycznych szkołach organizowane były biblioteki, będące do XVIII wieku prawie wyłącznie warsztatami pracy nauczycieli, a w następnej kolejności uczniów.¹ W XIX wieku w polskich bibliotekach szkolnych poszczególnych zaborów również istniał wyraźny podział księgozbioru na zbiory dla nauczycieli i dla uczniów.

W okresie międzywojennym, zwłaszcza w szkołach średnich, szczególnie uwidocznił się podział zbiorów bibliotecznych na dostosowane do potrzeb uczniów i pozostałe, nadzwyczaj chronione, bardzo często o wartości archiwalnej.²

Dwudziestolecie międzywojenne w Polsce to również czas tworzenia się idei i powoływania do życia specjalistycznych bibliotek pedagogicznych. Wpłynął na to wieloletni brak niepodległości, który pozostawił po sobie ogromne braki w dziedzinie oświaty. Liczba nauczycieli była znacznie mniejsza niż w krajach rozwiniętych, ponadto kadra nauczycielska nie miała pomocy szkolnych, problemem było również zaopatrzenie szkół w podręczniki.³ Z inicjatywy nauczycielstwa oraz władz oświatowych okręgów szkolnych, zaczęły powstawać w siedzibach kuratoriów szkolnych biblioteki pedagogiczne, które inicjowały swą działalność przeważnie opierając się na połączonych księgozbiorach działów nauczycielskich bibliotek szkolnych.⁴

Władze niepodległej Polski podejmowały uchwały mające na celu organizowanie bibliotek pedagogicznych, polepszających warunki pracy

¹ Dąbrowska Zofia, *Działalność sieci bibliotek pedagogicznych w dziedzinie informacji naukowej w latach 1945 – 1975*. Wrocław 1986, s. 11 za: H. Falkowska, *Z dziejów polskich bibliotek szkolnych*. Warszawa 1976

² *Ibid.*, s. 12

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblioteki_pedagogiczne#Okres_mi.C4.99dzywojenny

⁴ Dąbrowska Zofia, *op. cit.*, s. 12

nauczycieli, pomagających nauczycielom w zdobywaniu i pogłębieniu wiedzy ogólnej i zawodowej.

Nie było jednak jednego aktu prawnego regulującego powoływanie i funkcjonowanie tych bibliotek. Wstępnie tworzenie bibliotek nauczycielskich było określone przez zarządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 VIII 1921 roku. Szereg wytycznych znalazło się natomiast w okólnikach wydawanych przez poszczególne Kuratoria Okręgów Szkolnych, które powoływały biblioteki pedagogiczne na podstawie statutów, tworzonych i zatwierdzanych indywidualnie dla każdej księżnicy.

Biblioteki pedagogiczne służyły głównie nauczycielom i innym pracownikom oświaty (urzędnikom Kuratoriów i Inspektoratów Szkolnych). Korzystali z nich również słuchacze Pedagogiów i w niektórych bibliotekach uczniowie najwyższych klas szkół średnich. Zbiory udostępniano na miejscu lub wypożyczano na zewnątrz, w tym między innymi za pośrednictwem poczty.

Biblioteki pedagogiczne klasyfikowane były jako naukowe specjalne. W swoich zasobach miały głównie dzieła pedagogiczne, ponadto różne dzieła naukowe, niektóre z bibliotek rozszerzały gromadzenie i udostępnianie zbiorów o dziedziny pokrewne oraz literaturę piękną klasyczną i współczesną. Biblioteki pedagogiczne prowadziły działalność informacyjno-bibliograficzną, pojedyncze posiadały szereg poradni, sekcje grupujące pedagogów różnych specjalności, najaktywniejsze współpracowały z innymi bibliotekami.

Idea istnienia bibliotek przeznaczonych do wyłącznej dyspozycji kadr pedagogicznych ożyła po II wojnie światowej. Istniejące w okresie międzywojennym biblioteki nauczycielskie reaktywowały swoją działalność bezpośrednio po wyzwoleniu, opierając się na bardzo skromnych ocalałych księgozbiorach.⁵ Utworzona 12 III 1946 r. Naczelna Dyrekcja Bibliotek już w pierwszym roku swojej pracy zajmowała się bibliotekami pedagogicznymi,

⁵*Ibid.*, s. 13

wstępnym uregulowaniem ich sytuacji prawnej i finansowej oraz wytyczeniem kierunków ich działalności. Organizowano biblioteki w miastach wojewódzkich i powiatowych, do 1951 roku nadając im nazwę bibliotek przy inspektoratach szkolnych oraz działy nauczycielskie w bibliotekach szkolnych.⁶

W 1951 roku Ministerstwo Oświaty wydało pierwszy akt prawny dotyczący bibliotek pedagogicznych, a mianowicie zarządzenie o statucie i statut Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej (PBW) – nie uwzględniając jeszcze innych ogniw sieci, ale zobowiązując PBW do poradnictwa i instruowania bibliotekarzy bibliotek posiadających księgozbiory z zakresu oświaty i wychowania. Statut określał te placówki jako biblioteki specjalne, mające zaspokoić potrzeby intelektualne nauczycieli i innych pracowników oświatowych, pedagogów – naukowców i osób przygotowujących się do zawodu nauczycielskiego⁷.

Przełomową datą stał się rok 1957, w którym ukazało się zarządzenie ministra oświaty w sprawie bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych⁸. Działania nad tworzeniem całej sieci bibliotek pedagogicznych zakończono w 1957 roku. W tym czasie w sposób zorganizowany do istniejących 17 pedagogicznych bibliotek wojewódzkich, dołączyło 300 bibliotek powiatowych.

Kolejna reforma administracyjna państwa w 1975 roku, wprowadzająca dwustopniowy podział administracyjny⁹, zdecydowała o zmianach w istniejącej sieci. Powstało wtedy 49 bibliotek wojewódzkich, natomiast biblioteki powiatowe przekształcono w filie. Biblioteki pedagogiczne doczekały się własnej, szczegółowej regulacji prawnej dopiero w 1976 roku, kiedy to ukazało

⁶*Ibid.*, s. 15

⁷ Zał. nr 1

⁸ Dz. Urz. Min. Ośw. 1957, nr 3, poz. 35.

⁹Ustawa z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych. Dz.U. 1975 nr 16 poz. 91

się rozporządzenie ministra oświaty i wychowania w sprawie resortowej sieci bibliotek pedagogicznych.¹⁰

Nowy rozdział województw w 1999 roku, rozerwał istniejącą sieć bibliotek, wymusił kolejne zmiany zarówno w nazewnictwie, hierarchii, jak i finansowaniu bibliotek pedagogicznych.¹¹

Rozwój Biblioteki

Początek istnienia Biblioteki Pedagogicznej w Bolesławcu sięga 1947 roku. Działały wówczas równolegle, pełniąc podobną funkcję skromne biblioteczki: Inspektoratu Oświaty, Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Kadr Oświatowych i Związku Nauczycielstwa Polskiego z siedzibą przy ulicy Bolesława Chrobrego 2.

Księgozbiory wyżej wymienionych instytucji weszły w skład powołanej 7 lutego 1951 roku Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej. Pierwszym pracownikiem Biblioteki została Maria Dujanowicz. Początkowo można było korzystać ze zbiorów 3 razy w tygodniu. Czytelnikami mogli być wyłącznie nauczyciele.¹² Sytuacja wyglądała podobnie również w kolejnych latach. Od 1952 roku, w czasie pełnienia opieki przez Jana Gębskiego, Biblioteka teoretycznie również była czynna 3 razy w tygodniu: poniedziałki, czwartki i soboty, w godzinach 8.00 – 16.00. W inne dni, o ile jej opiekun nie wyjeżdżał w teren, również udostępniał księgozbiór użytkownikom. Dodatkowo na wyjazdy do szkół zabierał książki, które według niego mogły zainteresować nauczycieli.

¹⁰ Dz. Urz. Min. Ośw. i Wych. 1976, nr 4, poz. 26

¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblioteki_pedagogiczne#Okres_mi.C4.99dzywojenny

¹² *Bolesławiec : zarys monografii miasta/* pod red. Tadeusza Bugaja, Krystyna Matwyowskiego. Wrocław 2001, s. 359.

Sprawą priorytetową było, żeby Biblioteka ze swoimi zasobami literatury fachowej mogła służyć jak największej grupie potencjalnych odbiorców. W tym celu zaczęto też tworzyć oficjalne punkty biblioteczne. W 1 kwartale 1954 roku istniały już 3 takie punkty: w Warcie Bolesławieckiej, Gromadce i Nowogrodźcu. Nie spełniały jednak do końca narzuconej im roli. Pracowały dość słabo i niestabilnie.

Jan Gębski, ówczesny kierownik, tak ogólnie oceniał pracę Biblioteki¹³:

Sprawy gospodarcze:

Obecny lokal jest już za mały. Potrzebne są koniecznie (minimum) 3 regały. Dotychczasowe 3 szafy wypożyczone z Wydziału Oświaty są już całkowicie wypełnione książkami, poza tym, znajduje się w terenie około 600 książek wypożyczonych, dla których już w tej chwili potrzebny jest jeden regał. Przybory kancelaryjne posiadam. Natomiast odczuwam brak kart katalogowych, kart książek, karty na czasopisma.

Prace organizacyjne.:

Było zorganizowanych 6 punktów bibliotecznych. Zlikwidowałem 3. Pozostały tylko w Warcie Bolesławieckiej, Gromadce oraz Nowogrodźcu, które słabo pracują. Zlikwidowane 3 nie pracowały. W przyszłym roku szkolnym powstanie tylko jeden punkt biblioteczny w Nowogrodźcu, który będzie obsługiwać 12 zespołów metodycznych Pow. Ośr. D.K.O. obejmującego szkoły całej zachodniej części powiatu bolesławieckiego. Pozostanie punkt przy M.O.Z. w Gromadce. Natomiast w Warcie Bolesławieckiej zostanie zlikwidowany, ponieważ nauczycielstwo tego rejonu dojeżdża do Bolesławca. Powstanie natomiast całkiem nowy punkt

¹³Sprawozdanie Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Bolesławcu za 1 kw. 1954 r.

przy Szkole Podst. w Parowej, który będzie obsługiwać 2 szkoły odległe od najbliższych innych szkół i stacji kolejowej o 16 km. Najwięcej przewiduję książek do punktu bibliotecznego przy siedzibie zespołów międzyszkolnych w Nowogrodźcu, zwłaszcza książek metodycznych, oraz o ile na to pozwolą warunki lokalowe, miejscowej czytelnicy pedagogicznej.

Praca w zakresie uzupełniania i selekcji księgozbioru:

Ostatni numer inwentarza: 1664 poza tym zainwentaryzowałem 59 egz. Ubyło 230 egzemplarzy (numerów inwent.), ponieważ wszystkie czasopisma zainwentaryzowane przez moją poprzedniczkę wykreśliłem i przerzuciłem do czasopism jednocześnie te numery księgując w książce ubytku.

Prace w zakresie opracowania księgozbioru:

Liczba zainwentaryzowanych książek 1664 w tym 230 w książce ubytku. Sporządziłem katalog alfabetyczny. Natomiast katalog działowy jest już w ukończeniu. Karty są już wypisane, tylko należy jeszcze poukładać wg działów. Wzór otrzymałem z Woj. Bibl. Pedagog. We Wrocławiu.

Prace z czytelnikiem:

Wystawę nie organizowałem, tylko wypożyczyłem najpiękniejsze książki na wystawę organizowaną przez Pow. Zarząd Z.Z.N.P. w Bolesławcu w Szkole Nr 1 w Bolesławcu. Referatów i dyskusji nie prowadziłem. Przewiduję to na przyszły rok szkolny przy zespołach metodycznych PODKO¹⁴. Liczba czytelników: 69, punktów bibliotecznych 3, w tym: 1 wychow. przedszkola, 2 administr. szkolna, 2 młodzieży, 1 pracownik KP PZPR, reszta nauczyciele. Liczba wypożyczonych książek. W ciągu stycznia, lutego i marca nic, w kwietniu 11. Liczba odwiedzin około 28 (w kwietniu).

¹⁴ Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Kadr Oświatowych

Współpraca z PODKO, Wydziałem Oświaty, ZZNP. itp. opiera się na wypożyczaniu przez pracowników wyżej wymienionych instytucji książek oraz ustnym propagowaniu wśród nauczycielstwa.

Przejawy działalności biblioteki.

Organizowany jest zespół młodzieżowy Szkoły Podstawowej Nr 2 i Nr 1 w Bolesławcu, przy P.B.P. który pomaga mi przy katalogowaniu, inwentaryzowaniu oraz opracowaniu książek tutejszej biblioteki.

Bolesławiec, dn. 7.V. 1954 r. Kier. Ped. Bib. Pow. Jan Gębski

W sprawozdaniu opisowym, sporządzonym w listopadzie 1955 roku czytamy dodatkowo¹⁵:

W minionym okresie Pow. Bibl. Pedagog. w Bolesławcu napotykała na duże trudności w zaspakajaniu potrzeb nauczycieli doksztalcających się lub studiujących zaocznie. Brak było książek naukowych z następujących dziedzin nauki:

Fizyki (podręczniki dla uniwersytetów z zakresu mechaniki, termodynamiki, optyki, teorii kinetycznej, ciepła, itp.)

Chemii [...]

Matematyka [...]

Jęz. Polskiego [...]

Rysunek

Zespół metodyczny śpiewu prosi o dziesięć podręczników nauki gry na mandolinie.

¹⁵Sprawozdanie opisowe, Bolesławiec 29.11.1955, Kierownik Pow. Bibl. Pedagog. Jan Gębski

Jednocześnie zawiadamiam, że PBP została przeniesiona wraz z PODKO i Wydziałem Oświaty, a mianowicie na ul. Mickiewicza nr 9. Powiatowa Biblioteka Pedagog. została wyposażona jeszcze w jedną szafę szkolną, stara szafa została zamieniona na nową. Tak, że w sumie Biblioteka posiada 3 nowe szafy, które na razie zupełnie mieszczą dotychczasowy księgozbiór[...] Bolesławiec 29.11.1955
Kierownik Pow. Bibl. Pedagog. Jan Gębski

W początkowej fazie swojej działalności, Biblioteka działała dość słabo. Według Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej we Wrocławiu Józefa Rostkowskiego (pismo z 14.04.1967) „*złe warunki lokalowe i niewłaściwe metody organizacji poprzedniego kierownika sprawiły, że zajmuje ostatnie miejsce w okręgu.*”

Dopiero usytuowanie Biblioteki w 1970 roku w lokalu przy ul. Kubika stworzyło możliwość wyodrębnienia wypożyczalni i czytelnicy. Sytuacja personalna zaczęła poprawiać się od 1967 roku. Z Biblioteką na długi czas związała się Krystyna Nichnerowicz, dająca jej stabilizację personalną na blisko 40 lat. . Dwa lata później Biblioteka zyskała dodatkowego pracownika. Od tego momentu stała się więc możliwa współpraca i specjalizacja zadań. Halina Wawrzynowicz zajęła się opracowywaniem zbiorów i inwentaryzacją. Rok 1970 stał się przełomowym dla działalności Biblioteki. Łącznie z kierownikiem, zatrudnionych było 3 pracowników. Pozwoliło to na poszerzenie działalności placówki. Pracownicy mogli wykonywać różne, przydzielane im specjalistyczne zadania, np. opiekę nad wypożyczalnią, czytelnikami, opracowanie zbiorów.

Kolejnym krokiem w rozwoju była wprowadzona w 1971 roku reforma oświaty. Pracownicy zaczęli zdobywać wykształcenie bibliotekarskie, np. poprzez udział w kursach korespondencyjnych.

Biblioteka zaczęła aktywnie uczestniczyć w kształceniu nauczycieli. Pomagała np. w zorganizowaniu prelekcji na rejonowych konferencjach pedagogicznych.

Ogólna potrzeba kształcenia i uzupełniania wykształcenia przez nauczycieli zaowocowała zwiększeniem środków finansowych na zakup książek. Od tego momentu rozszerzył się również krąg czytelników o maturzystów, studentów, uczennice Liceum Pedagogicznego dla Wychowawczyń Przedszkoli. Duże zmiany dokonały się również w 1973 roku. Prócz tego, że szczególną opieką zostali otoczeni nauczyciele studiujący, znacznie rozwinęła się działalność propagująca czytelnictwo i bibliotekę: prowadzone były lekcje biblioteczne, bibliotekarze szkolni otrzymywali wykazy pozycji do działów nauczycielskich bibliotek szkolnych; organizowano wystawki z okazji rocznic literackich, obchodów świąt oraz pojawiających się nowości w księgozbiorze, rozwinęło się wypożyczanie międzybiblioteczne, a zgodnie z postanowieniem Rady Bibliotecznej i Dyrekcji Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Bolesławcu z dnia 30 kwietnia 1973 roku, ze zbiorów Biblioteki mogli korzystać wszyscy uczniowie szkół średnich. W dalszym ciągu działały punkty biblioteczne: w Gminnej Szkole Zbiorczej w Nowogrodźcu, prowadzony przez Barbarę Sadczuk oraz w Gminnej Szkole Zbiorczej w Iwinach prowadzony przez Danutę Adamczyk.

Od 1973 r. szczególną opieką zostali objęci nauczyciele studiujący. Prowadzone były lekcje biblioteczne. Bibliotekarze szkolni otrzymywali wykazy pozycji do działów nauczycielskich bibliotek szkolnych. Przygotowywane były wystawki nowości pedagogicznych oraz ekspozycje z okazji rocznic literackich i dni obchodów. Coraz większą rolę zaczęły odgrywać również wypożyczenia międzybiblioteczne.

Od początku 1974 roku przy wsparciu Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Powiatowego w Bolesławcu, Biblioteka uzyskiwała informacje o osobach prowadzących biblioteki szkolne oraz stanie przygotowania bibliotek

szkolnych w powiecie do działania (z oznaczeniem przygotowania bibliotekarskiego, ilością woluminów, posiadanymi katalogami), co znacznie ulepszyło i ułatwiło współpracę.

Do zmian w działalności niewątpliwie przyczyniała się ilość etatów w Bibliotece. W drugiej połowie 1974 roku w Bibliotece było zatrudnionych pięciu pracowników pedagogicznych, a od października 1976 roku aż sześciu. Praca Biblioteki była w tym czasie już wysoko oceniana. W 1975 roku np. osiągała wysoki wskaźnik w zakresie liczby czytelników i wykorzystania zbiorów a z jej usług korzystało ponad 70% nauczycieli z powiatu (zgodnie z oceną działalności Pedagogicznej Wojewódzkiej Biblioteki z Wrocławia z 11 kwietnia 1975 r.)

Przeniesienie Biblioteki w 1975 roku do Ratusza pozwoliło, pomimo trudności z dostosowaniem pomieszczeń do potrzeb Biblioteki, na otwarcie w lutym 1976 roku czytelnicy naukowej oraz kolejnej, kilka miesięcy później czytelnicy czasopism i klub ZNP.

W 1980 roku zapoczątkowano gromadzenie zbiorów specjalnych. Stan obsady kadry nauczycielskiej w latach 80-tych obejmował 4 etaty merytoryczne oraz pracownika obsługi.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku, Biblioteka była czynna 6 dni w tygodniu: od poniedziałku do piątku w godz. 10.00 – 18.00, w soboty w godz. 9.00 - 12.00.

Od 1994 roku w Bibliotece rozpoczęła się era komputeryzacji. Placówka od początku przedsięwzięcia, czyli właśnie od 1994 roku, wraz z 30 innymi ośrodkami z kraju, głównie pedagogicznymi bibliotekami wojewódzkimi i wojewódzkimi ośrodkami metodycznymi, uczestniczyła w sporządzaniu w formie komputerowej Bieżącej Bibliografii Edukacji. Bolesławiecka Biblioteka dokumentowała czasopisma głównie z zakresu informatyki: „Komputer w Edukacji”, „Enter”, „Zagadnienia Informatyki Naukowej”,

„Internet” oraz periodyki regionalne: „Kurende”, „Rocznik Jeleniogórski”, „Karkonosze”, „Euroregion Nysa”.

W 1996 roku w ramach instytucji powstał Punkt Informacji Europejskiej, który działał prężnie przez kilka kolejnych lat, szerząc wiedzę o Unii Europejskiej oraz Euroregionie Nysa. Korzystali z niego zarówno indywidualni użytkownicy, jak i zorganizowane grupy.

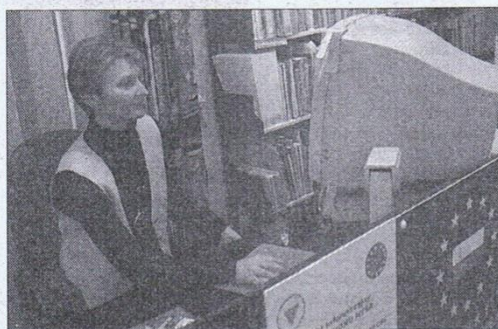

Zdjęcie nr 1

Źródło: Gazeta Wrocławska, nr 65, poniedziałek 18.02.2002 r., s. 5

Rozmowa z Haliną Majewską z Punktu
Informacyjnego Euroregionu Nysa

Warto wiedzieć więcej

FOT. MAREK LĘTOWSKI

- Halina Majewska od pięciu lat prowadzi punkt informacji na temat Unii Europejskiej. Jest także kierownikiem Biblioteki Pedagogicznej.

● Skąd pomysł na taką placówkę w Bolesławcu?

- Jest zapotrzebowanie na wiedzę o instytucjach Unii Europejskiej, procesie integracji Polski z Unią. Według najnowszych badań OBOP aż 74 % Polaków uważa się za niedoinformowanych w tej kwestii. Takie inicjatywy mogą to zmienić. Ten Punkt istnieje przy Bibliotece Pedagogicznej od 1996 r. Zakwalifikowany do realizacji jako mały projekt euroregionalny sfinansowany został ze środków PHARE CBC. Choć jego prowadzenie to sporo dodatkowej pracy, myślę, że jest potrzebny i się sprawdza.

● Kto najczęściej korzysta z usług Punktu?

- Uczniowie, studenci, nauczyciele. Wynika to w jakiś sposób ze specyfiki biblioteki. Tu trafiają ludzie, którzy się uczą i poszukują konkretnej wiedzy.

● Jakie zbiory ma Punkt?

- Gromadzimy zarówno podstawowe, opracowane w sposób bardzo przystępny informatory, jak i naukowe kompendia wiedzy na poziomie akademickim. Dzięki uzyskanemu na początku 2001 roku certyfikatowi upoważniającemu do prowadzenia Punktu Informacji Europejskiej otrzymujemy codziennie serwis EuroPAPu. Wiemy, że na podstawie naszych zbiorów powstają prace licencjackie, a nawet magisterskie. To dowód, że mamy tu sporo informacji. Jest dostęp do Internetu, więc śledzimy wszelkie nowinki dotyczące Unii. Najważniejsze informacje dotyczące prawa unijnego i instytucji piętnastki są zapisywane na dysku i udostępniane. Wiemy jak i czego szukać, dzięki temu co mamy zgromadzone można wiedzieć więcej, a o to w końcu chodzi.

● Dziękujemy za rozmowę.

(LEN)

Zdjęcie nr 2

Źródło: Gazeta Wroclawska, nr 80/14, piątek 5.04.2002 r., s. 5

Od 1998 roku Biblioteka zaczęła pracować przy pomocy programu bibliotecznego Sowa. Ułatwił on znacznie opracowanie zbiorów, umożliwił drukowanie kart katalogowych, pozwolił na swobodniejsze i bardziej szczegółowe oznaczenie haseł.

Nowy podział administracyjny kraju w 1999 roku wpłynął na kolejne zmiany zarówno w nazewnictwie, hierarchii, jak i finansowaniu bibliotek pedagogicznych. Likwidacja 49 województw rozerwała sieć istniejących bibliotek wojewódzkich z ich filiami. Bolesławiecka placówka przestała funkcjonować w strukturach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Jeleniej Górze.

Do połowy roku budżet nie został zatwierdzony. Kiedy już stan finansów się wyjaśnił, konieczne były drastyczne ograniczenia wydatków. Sytuacja ta dezorganizowała pracę, uniemożliwiła planową politykę gromadzenia zbiorów, przyczyniła się do zerwania bezpośrednich, bardzo korzystnych, kilkuletnich kontaktów z wydawcami¹⁶. Biblioteka odczuła skutki chaosu i niepewnej sytuacji. W ramach oszczędności zmniejszono zatrudnienia o jeden etat merytoryczny, zatrudniając od tej pory tylko 4 nauczycieli bibliotekarzy.

Od sierpnia 2001 roku w towarzystwie Bursy Szkolnej oraz Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli weszła w skład Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr. Rozpoczął się w tym czasie intensywny rozwój elektroniczny placówki. Coraz intensywniej była wyposażana w komputery i drukarki. W marcu 2006 roku powstało Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej, wyposażone w 4 komputery dla użytkowników.

Od tego samego roku w Bibliotece prowadzona jest akcja „Książka dla Ciebie” w ramach której do 2021 roku przekazano czytelnikom blisko 7000 książek i czasopism, kaset video i płyt CD.

Dokładnie 18 października 2010 roku Biblioteka rozpoczęła elektroniczne wypożyczanie zbiorów. Wydarzenie poprzedzała kilkuletnia praca nad tworzeniem katalogu bibliotecznego Aleph. Od 2 października 2010 roku trwały prace nad wdrożeniem modułu wypożyczalni w programie Aleph, dokonano również ostatecznych ustawień w systemie. Odpowiedzialna za ten etap prac była pani Wiesława Jędrzejewska – kierownik Wydziału

¹⁶ Sprawozdanie z działalności Biblioteki Pedagogicznej w Bolesławcu za rok 1999.

Informatyzacji Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu oraz informatyk wrocławskiej placówki pan Tomasz Kapa. Pracownicy naszej Biblioteki stworzyli bazę czytelników i zaopatrzyli ich w karty biblioteczne z możliwością podpisu, spersonalizowane kodem kreskowym. Rozpoczęła się era elektronicznej obsługi czytelnika.

Na początku stycznia 2011 roku biblioteka zaistniała na Facebooku. Ułatwiło to kontakt z czytelnikami, potencjalnymi odbiorcami oraz promocję.

W kwietniu, również 2011 roku, zostały zakończone prace nad utworzeniem Multimedialnego Centrum Informacji Pedagogicznej i Bibliotecznej (MCIPiB), wzbogacając Bibliotekę o nowe możliwości pracy z wykorzystaniem 2 nowych sal komputerowych wyposażonych w 25 komputerów¹⁷.

Jednocześnie trwały prace nad wdrożeniem systemu Primo i przeszkoleniem personelu z zakresu jego obsługi. Na uwagę zasługuje fakt, że Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu jako pierwsza w Polsce dołączyła do grona najnowocześniejszych na świecie bibliotek, takich jak Biblioteka Bodlejańska Uniwersytetu Oksfordzkiego i The British Library, korzystających z tego samego systemu. Stała się tym samym pionierem w przystosowaniu tego nowoczesnego interfejsu do wyszukiwania informacji do realiów polskich. Uroczyste otwarcie MCIPiB – oficjalnie połączone z konferencją prezentującą możliwości wyszukiwarki PRIMO nastąpiło 20 kwietnia 2011 roku.

W tym czasie możliwości technologicznych działań w Bibliotece nadal wzrastały. Do grudnia zakupiono jeszcze zestaw interaktywny QOMO wraz z kinem domowym, tablicą interaktywną, rzutnikiem multimedialnym, Wizualizerem Lumens oraz tabletem bezprzewodowym Qomo, umożliwiającym zdalną obsługę aplikacji komputerowych. We wrześniu następnego roku Biblioteka otrzymała w ramach programu Dolnośląskiej e-szkoły sprzęt

¹⁷<http://www.otoboleslawiec.pl/news.php?id=63212&tytul=multimedialne-centrum-nowa-jakosc-w-dostepie-do-literatury>

komputerowy wartości 8 tys. zł: 2 zestawy komputerowe z oprogramowaniem, drukarkę oraz czytnik kodów kreskowych.

W październiku 2011 roku pracownicy Biblioteki przejęli administrowanie strony internetowej Biblioteki. Zostało wprowadzonych wiele zmian w jej budowie, wprowadzona została nowa szata graficzna. Zmiana pozwoliła na bieżące aktualizowanie strony. Od 28 marca 2014 roku strona internetowa jest prowadzona w darmowym kreatorze WIX.

Lata intensywnego rozwoju technologicznego Biblioteki pokrywały się z działaniami mającymi na celu zwiększenie użytkownikom możliwości bezpośredniego kontaktu z książką. Od maja 2012 roku do swojej dyspozycji otrzymali regał z nowościami dostępnymi w Bibliotece, możliwość bezpośredniego, fizycznego przeglądania książek bez konieczności zamawiania z katalogu. W styczniu 2014 roku czytelnicy otrzymali wolny dostęp do półek z wydzieloną z całości księgozbioru literaturą piękną. Nowe regały znalazły miejsce w czytelnicy i zostały oznaczone jako „Strefa Wolnego Czytania”. W październiku tego samego roku, Biblioteka wyszła naprzeciw liczne odwiedzającym ją dzieciom, towarzyszącym swoim opiekunom. Specjalnie dla nich, pojawił się regał, również z wolnym dostępem, na którym została wydzielona literatura dziecięca i młodzieżowa.

Ostatnie lata działalności Biblioteki są świadectwem podążania za nowymi standardami pracy, nowymi potrzebami użytkowników i nowoczesnym spojrzeniem na bibliotekę jako taką. W Bibliotece w celu przyciągnięcia jak największej liczby użytkowników prowadzone są liczne działania promocyjne. Informacja o książkach dociera do bardzo szerokiego odbiorcy, również potencjalnego.

Odbywają się spotkania z bibliotekarzami bibliotek szkolnych. Biblioteka poszerza również krąg odbiorców; organizuje spotkania z uczniami, przedszkolakami, seniorami. Uczestniczy w konkursach promujących czytelnictwo i swoje zbiory, tworzy tematyczne wystawy, pośredniczy w przeprowadzaniu konkursów, i inicjatywach ogólnokrajowych, jak choćby „Narodowe Czytanie”.

Zdjęcie nr 3

Fot.: Promocja zbiorów z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek w 2015 r.

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Zdjęcie nr 4

Fot.: Promocja zbiorów. Sleeveface, 2016 r.

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Od lutego 2016 r. Biblioteka Pedagogiczna łącznie z innymi bibliotekami pedagogicznymi z terenu Dolnego Śląska wykupuje dostęp do ebooków udostępnionych na platformie Ibuk Libra. Pozwala to na korzystanie z części publikacji z każdego miejsca, przy pomocy urządzenia połączonego z Internetem.

Nowe oblicze Biblioteki i nowe zadania narzucone przez współczesność nie idą jednak w parze z obsadą personalną placówki, która ze względów ekonomicznych nieustannie ubożeje. Jeszcze w roku 2014 w Bibliotece było zatrudnionych 3 nauczycieli bibliotekarzy na pełnych etatach. Dodatkowo Biblioteka zatrudniała na ½ etatu – referenta do spraw magazynowania zbiorów bibliotecznych oraz na ½ etatu pracownika obsługi technicznej. W ramach oszczędności w kolejnym roku zlikwidowano stanowisko referenta.

W 2015 roku w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego pojawił się pomysł przekazania starostwom powiatowym swoich bibliotek pedagogicznych, ewentualnie wprowadzenia korzystniejszych dla siebie zmian w treści porozumienia na prowadzenie przez starostwa poszczególnych bibliotek. Pomysł nie został zrealizowany, jednak w obliczu zmniejszonych

budżetów, wiele bibliotek z terenu Dolnego Śląska doświadczyło pogorszenia sytuacji.

Rok 2016 ponownie przyniósł więc kolejne, nieprzychylne zmiany personalne. Odebrano $\frac{1}{2}$ etatu nauczycielskiego i $\frac{1}{4}$ pracownikowi obsługi. Mimo tak drastycznych decyzji, sytuacja finansowa i bytowa Biblioteki w dalszym ciągu nie uzyskała stabilizacji.

W kolejnym roku znacznemu pogorszeniu uległa również sytuacja lokalowa placówki. W 2017 roku podjęto decyzję o konieczności przeniesienia administracji Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr do lokalu Biblioteki. Plan przeniesienia rozpoczął się w lipcu. Po błyskawicznie przeprowadzonych remontach, zmieniających zastosowanie pomieszczeń i oddzielających Bibliotekę od pomieszczeń biurowych, przeprowadzka nastąpiła pod koniec sierpnia 2017 r. Biblioteka na rzecz pomieszczeń administracyjnych straciła jedną z pracowni komputerowych, tworzącej Multimedialne Centrum Informacji Pedagogicznej i Bibliotecznej oraz biuro kierownika. Powierzchnia zmniejszyła się o 56,5 m²

Sytuacja niesprzyjająca, choć w pewnym stopniu unormowana, uległa kolejnej zmianie w 2020 roku. Od września zmieniła się struktura organizacyjna całego Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr w Bolesławcu. Niepewna sytuacja placówki skłoniła panią Halinę Idzikowską, wieloletniego pracownika, do rezygnacji z pracy. Zwolnione stanowisko nie zostało ponownie obsadzone. Nowym dyrektorem PCEiKK została Katarzyna Reguła, zmieniając, pełniąc tę funkcję od początku istnienia placówki Cezariusza Rudyka.

Warunki lokalowe

Biblioteka w trakcie swojego istnienia umiejscawiana była w ośmiu siedzibach. Większość lokali nie była dostosowana do jej potrzeb.

Utworzona w 1951 roku w wyniku połączenia wcześniej zorganizowanych biblioteczek Inspektoratu Oświaty, Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Kadr Oświatowych i Związku Nauczycielstwa Polskiego, początkowo nie zmieniła adresu. Księgozbiór ulokowano w oddzielnym pomieszczeniu jej macierzystych placówek, mieszczących się w budynku przy **ul. Bolesława Chrobrego 2.**

Zdjęcie nr 5

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Bolesława Chrobrego 2

Źródło: *Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu*

We wrześniu 1955 roku, niewielki jeszcze księgozbiór Biblioteki mieszczący się w 3 szafach (ok. 1600 woluminów) wraz z Inspektorem Oświaty przeniesiono do budynku przy **ul. Adama Mickiewicza 9**.

Zdjęcie nr 6

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Mickiewicza 9

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Mickiewicza+9>

Po dwóch latach Bibliotekę czekała kolejna przeprowadzka. W 1957 roku znalazła nową siedzibę przy **ul. Komuny Paryskiej 38**.

Zdjęcie nr 7

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Komuny Paryskiej 38

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Komuny+Paryskiej+38,+Boles>

Adres Biblioteki pozostawał tutaj stały, choć same zbiory przenoszono w obrębie budynku. Początkowo Biblioteka otrzymała pomieszczenie na II piętrze o metrażu 16 m². Już w 1958 roku przeniesiono ją do innego pomieszczenia należącego do Świetlicy Międzyszkolnej. Choć żaden z lokali nie odpowiadał potrzebom Biblioteki w tym budynku, w bardzo złych warunkach, funkcjonowała aż 10 lat, do początku października 1967 roku.

Komisja z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej kontrolująca placówkę w Bolesławcu w maju 1966 roku stwierdziła, że:

„lokal jest nieodpowiedni, niedostępny i nie przystosowany do wszystkich potrzeb b-teki. Brak czytelnicy, wypożyczalni, odpowiedniego magazynu. W tych warunkach nie ma miejsca na gromadzenie księgozbioru również i podręcznego (b. skromny) w udostępnianiu na miejscu, dotyczy to również czasopism fachowych, nie ma możliwości zapoznania nauczycieli z aktualnymi nowościami wydawniczymi, [...]”¹⁸

Kiedy w 1966 roku kierownikiem placówki została Ludwika Ragus również stwierdziła, że biblioteka jest w opłakanym stanie, bez możliwości lokalowych.

Według protokołu z oględzin budynku z 5 maja 1967 r.: *„ Biblioteka mieści się na II piętrze budynku szkoły (Komuny Paryskiej 38), który jest dawnym budynkiem mieszkalnym. Na 14,6 mkw. ponad 7 tys. tomów – stropy się ugięły.”*

15.06.1967 r. pismo kierownika Biblioteki do Prezydium Powiatowej Rady Narodowej Wydział Oświaty i Kultury w Bolesławcu o przysłanie komisji do zbadania pomieszczeń bibliotecznych – niebezpieczeństwo zawalenia się sufitu.

Z powodu zagrzybienia i przeciążonych stropów, księgozbiór spakowano beładnie do pudeł i 6 października 1967 r. przewieziono do jednej izby Szkoły Podstawowej nr 4 przy **ul. Marcelego Nowotki 12.**

¹⁸Sprawozdanie z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-teki Pow. W Bolesławcu w dn. 24.V. 1966 r.

Zdjęcie nr 8

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Marcelego Nowotki 12 (obecnie ul. Mikołaja Brody)

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Miko%C5%82aja+Brody+12,+Boles%C5%82awiec>

Choć powiększyła się powierzchnia na przechowywanie zbiorów do 25 m², ogólna sytuacja Biblioteki nie uległa poprawie.

W pierwszym kwartale 1969 roku otrzymała jednak nowe, korzystniejsze lokum przy **ul. Bolesława Kubika 9**.

Zdjęcie nr 9

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Bolesława Kubika 9

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Boles%C5%82awa+Kubika+9,+Boles%C5%82awiec>

Uroczyste otwarcie lokalu nastąpiło 13 maja 1970 roku. Do dyspozycji było teraz 111 m² i aż 5 pomieszczeń. Ułatwiło to znacznie pracę. Pozwoliło między innymi na wygodne ustawienie zbiorów. Zaistniała też możliwość wyodrębnienia wypożyczalni i czytelni.

We wrześniu 1975 roku zaczęto czynić przygotowania do kolejnej przeprowadzki Biblioteki. Jeszcze w tym samym roku przeniesiono ją do **Ratusza**, udostępniając jej powierzchnię 250 m², łącznie w 8 pomieszczeniach i holu. Praca Biblioteki była początkowo bardzo utrudniona, gdyż remont i przystosowywanie pomieszczeń do potrzeb bibliotecznych rozpoczęło się już po przeprowadzce. W grudniu udało się uruchomić wypożyczalnię. Pozostałą część Biblioteki uruchamiano stopniowo, dopiero w kolejnym roku kalendarzowym – przy stale trwających pracach remontowych. Na początku lutego uruchomiona została czytelnia naukowa na 16 miejsc, 1 września 1976

roku otwarto czytelnię czasopism i klub ZNP z liczbą 40 miejsc. Pomieszczenia czytelniane znajdowały się jednak na 2 różnych piętrach, co znacznie utrudniało pracę. Ogólnie, mimo dużej przestrzeni przeznaczonej dla Biblioteki nie można było jej maksymalnie wykorzystać. Podobnie jak w przypadku czytelnicy, największym problemem organizacyjnym stał się teraz rozkład pomieszczeń na różnych piętrach oraz ich niefunkcjonalność.

Zdjęcie nr 10

Fot. Ratusz w Bolesławcu. Lata 1978-1986

Źródło: <http://www.fotopolska.eu/120351.foto.html>

Ówczesne problemy Biblioteki przedstawił m.in. *Informator Bolesławiecki. Biuletyn Obywatelskiego Komitetu Samorządowego przy Poście*, (Bolesławiec, styczeń 1990 nr 2/8): „O miejsce dla Biblioteki Pedagogicznej”:

„Wizja budowy nowego gmachu z przeznaczeniem na bibliotekę publiczną i pedagogiczną odsunęła się w bliżej nie określonej przyszłość. Problem jednak pozostał i wymaga rozwiązania. Być może szansę taką stwarza „dom partii” przynajmniej dla jednej z bibliotek, mniejszej bo liczącej blisko 45 tysięcy zbiorów Biblioteki Pedagogicznej. Placówka ta zajmuje obecnie powierzchnię około 200 m w Ratuszu. Zbiory sukcesywnie powiększają się a miejsca nie przybywa. Doraźne rozwiązanie w formie ostatnio przeprowadzonej selekcji części książek przekazanych do Biblioteki Składowej w Łomnicy zapewnia perspektywę jednego roku. Co dalej? Nie ma możliwości dodatkowego zagospodarowania powierzchni magazynowej poprzez wyższe, pojemniejsze regały ze względu na niedopuszczalne już w tej chwili obciążenie stropów. Czytelnia usytuowana na drugim piętrze mieści się w dwóch, maleńkich pokojach o łącznej powierzchni 20 m, na której zdołano wyodrębnić zaledwie sześć miejsc dla czytelników korzystających z księgozbioru podręcznego i czasopism. Panująca tu ciasnota nie stwarza warunków do prowadzenia pracy pedagogicznej z młodzieżą i właściwego, wszechstronnego wykorzystania posiadanego warsztatu informacyjnego. Nie ma mowy również o jakimkolwiek eksponowaniu wydawnictw...”

Przytrafiały się tu awarie, które nie tylko utrudniały pracę, ale też niejednokrotnie ją uniemożliwiały. W 1979 roku konieczny był remont czytelnicy z powodu zalania w czasie zimy. Odnowienie pomieszczeń wymagało dwukrotnej przeprowadzki wewnętrznej. W ostatnim kwartale 1981 roku doszło do kolejnej dużej awarii. Tym razem przestało działać ogrzewanie. Problemu nie udało się rozwiązać przez cały okres grzewczy, do końca 1 kwartału 1982 roku. W tym czasie praca Biblioteki ograniczała się jedynie do systematycznego kupowania książek. Aż do 1986 roku, kiedy to zerwana rynną spowodowała

zalanie magazynu z czasopismami, działalność Biblioteki nie była utrudniana problemami technicznymi.

Kolejnej siedziby Biblioteka doczekała się w 1992 roku. Przeznaczono na nią pomieszczenia po byłym Muzeum Kutuzowa (**ul. Michała Kutuzowa 14**) o powierzchni 280 m².

Zdjęcie nr 11

Fot. Lokalizacja Biblioteki przy ul. Michała Kutuzowa 14

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Nowe lokum pozwoliło wreszcie na wyodrębnienie wygodnej czytelni z 20 miejscami. Biblioteka po raz pierwszy zyskała lokal, dostosowany powierzchniowo i architektonicznie do jej potrzeb.

Uroczystego otwarcia siedziby dokonano 23 kwietnia 1993 roku.

Przytaczając za: **Głosem Bolesławca**, (wyd. marzec 1993 s. 2, 6):

„Dobiegają końca prace związane z przeprowadzką zbiorów Biblioteki Pedagogicznej z Ratusza do nowej części byłego Muzeum Kutuzowa. Władze miasta dostrzegając potrzeby placówki postarały się o zapewnienie – przy istniejących możliwościach – najodpowiedniejszego lokum. Powierzchnia 270 m kw. pozwala na korzystniejsze, niż w poprzednich warunkach, rozmieszczenie zbiorów. Poprawa dotyczy głównie Czytelni, która pomieści nareszcie w całości księgozbiór prezencyjny i około 20 miejsc dla osób z niego korzystających. Stanowiska do obsługi czytelników, katalogi Wypożyczalni i Czytelni, kartoteki bibliograficzne, wyodrębniony kącik na szatnię usytuowane zostaną w przestronnym, imponującym swą powierzchnią holu. Koszty związane z adaptacją budynku wyniosły około 150 milionów złotych. Pieniądze te zainwestowane z budżetu miasta zostały zrefundowane przez Kuratorium Oświaty w Jeleniej Górze.”¹⁹

Nie obyło się jednak bez problemów. W latach 1996- 1997 trwała walka o naprawę dachu – łącznika między budynkami. Jak wynika choćby z dokumentu:

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Pedagogicznej w Bolesławcu za rok 1999

I/ Sytuacja lokalowa. Remonty. Wyposażenie.

Sytuacja lokalowa nie uległa zmianie.

Pęknięcia ścian wewnętrznych budynku, powiększające się sukcesywnie zarysowania murów zewnętrznych, doprowadziły w końcu do ekspertyzy

¹⁹Głos Bolesławca, marzec 1993 s. 2, 6.

stanu technicznego i rozpoczęcia prac remontowych. Prace te, finansowane z budżetu miasta, prowadzone przez Muzeum Ceramiki (administratora całości obiektu) trwały od maja do października. W wyniku przedsięwzięcia zyskaliśmy też nowy chodnik prowadzący od ulicy do wejścia do Biblioteki.

Doszło również do ponownego zawilgocenia ścian, wskutek czego w holu, czytelnicy i małym magazynku odpada zagrzybiony tynk. Powodem systematycznie powtarzającego się zalania jest brak dozoru otoczenia całości obiektu, co sprzyja nieustannej dewastacji dachu. Doraźnej, niezbędnej naprawy dokonano przed zimą we własnym zakresie, systemem gospodarczym. Wykonawca remontu stwierdził, że nie podejmuje się angażowania kolejnych środków, gdyż usterki nie wynikają z jego winy. Stan zagrzybionych ścian wewnętrznych ulega systematycznemu pogorszeniu.”

Przy ul. Michała Kutuzowa Biblioteka pozostawała aż do 2007 roku. W związku z wypowiedzeniem wynajmu lokalu przez Muzeum Ceramiki – właściciela budynku, 17 grudnia 2007 roku, Biblioteka została zamknięta dla czytelników, rozpoczęto pakowanie i przeprowadzanie zbiorów do nowego lokalu o docelowej powierzchni 400 m², mieszczącego się na parterze budynku I LO przy **ul. Heleny i Wincentego Tyrankiewiczów 11**, zajmowanego wcześniej przez Zespół Szkół Medycznych.

Zdjęcie nr 12

Fot.: Lokalizacja Biblioteki przy ul. H. W. Tyrankiewiczów 11

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Łącznie z pakowaniem zbiorów rozpoczęły się prace remontowe w nowej siedzibie. Pierwszy etap obejmował przygotowanie pomieszczeń na wypożyczalnię, czytelnię i biuro. Przygotowanie 60 tysięcy książek i magazynu czasopism do transportu nie było zadaniem łatwym. Potrzeba było ogromnej ilości pudeł. W zbiorce pomogły okoliczne sklepy. Zapakowane zbiory należało odpowiednio oznakować i okleić. Przenoszeniem dobytku Biblioteki zajęli się uczniowie Zespołu Szkół Mechanicznych i Zespołu Szkół Budowlanych w Bolesławcu. W transporcie pomagali pracownicy z Zarządu Dróg Powiatowych w Bolesławcu.

Zdjęcie nr 13

Pakowanie zbiorów, ul. M. Kutuzowa 11

Źródło: Biblioteka Pedagogiczne w Bolesławcu

Od stycznia 2008 roku jednocześnie prowadzone były prace nad pakowaniem i przygotowywaniem zbiorów do transportu oraz rozpakowywaniem i układaniem księgozbioru w nowej siedzibie.

17 marca 2008 r. był pierwszym dniem działalności Biblioteki w prowizorycznych warunkach, w nowym lokalu przy ul. Tyrankiewiczów.

Zdjęcie nr 14

Pierwszy dzień pracy przy ul. H. W. Tyrankiewiczów 11

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

We wrześniu biblioteka otrzymała klucze od reszty pomieszczeń: z przeznaczeniem na magazyn czytelnictwa, pracownię multimedialną, biuro, pokój socjalny. Pracownicy rozpoczęli pracę nad uruchomieniem magazynu czytelnictwa (w pomieszczeniu docelowo przeznaczonym na pracownię komputerową), rozpoczęto montaż regałów i wypakowywanie czasopism.

W grudniu 2008 roku przystąpiono do prac remontowych w sali przeznaczonej na magazyn czasopism. Prace trwały do stycznia 2009 roku, przy pełnowymiarowej obsłudze czytelników.

Od listopada 2009 roku do 20 stycznia 2010 roku trwał remont pomieszczeń na Multimedialne Centrum Informacji Pedagogicznej i Bibliotecznej oraz biuro kierownika. Sale przeznaczone na Centrum dotychczas zajęte przez magazyn czasopism, w szybkim czasie należało opróżnić a czasopisma, zgodnie z projektem, przenieść do pomieszczenia przeznaczonego na ten cel. Prace remontowe objęły przebudowę sal, zmianę

układu wejść, kafelkowanie podłóg, malowanie oraz prace w zakresie instalacji elektrycznej i komputerowej. Ponownie wszystkie prace prowadzone były w czasie normalnego funkcjonowania Biblioteki.

W czasie trwania zimowych ferii szkolnych, 2 lutego 2010 roku, rozpoczął się kolejny etap prac remontowych, podczas którego wstawiono drzwi wejściowe oraz zamontowano witrynę w czytelnicy.

Od 21 września do 3 listopada 2010 trwał remont korytarza. Rozpoczął się podczas trwania skonstrum, gdy Biblioteka była zamknięta dla czytelników. Od 18 października placówka wznowiła działalność mimo panujących utrudnień dla czytelników i pracowników. Od 4 listopada rozpoczęła się przebudowa łącznika pomiędzy budynkiem szkoły a salą gimnastyczną co pozwoliło oddzielić pomieszczenia biblioteki od szkoły.

W kolejnym miesiącu zmodernizowano jeszcze toalety, pomieszczenia biurowe i socjalne – przy stałej dostępności Biblioteki dla użytkowników.

Etapowe przeprowadzanie remontu wymusiło na początku 2011 roku ponowne zapakowanie zbiorów czytelnicy, remontowanie pomieszczeń i rozpakowywanie już w przystosowanej przestrzeni.

Jednocześnie w Bibliotece tworzyła się nowa jakość. Powstawało Multimedialne Centrum Informacji Pedagogicznej i Bibliotecznej, którego oficjalne otwarcie nastąpiło 20 kwietnia 2011 roku.

Przez kolejne 4 lata Biblioteka funkcjonowała w pełni korzystając z wyremontowanych i przystosowanych do jej działalności pomieszczeń. Niestety w 2015 roku pojawił się problem z finansowaniem Biblioteki. Po licznych rozmowach i pomysłach zahaczających również o likwidację placówki, Biblioteka przetrwała, pomimo dalszej niepewnej sytuacji finansowej i ze zmniejszoną ilością etatów.

W lipcu 2017 roku została podjęta decyzja o umieszczeniu w lokalu Biblioteki całej administracji Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr. Rozpoczęto szybkie remonty zmieniające zastosowanie pomieszczeń i

oddzielenie Biblioteki. Biblioteka na rzecz pomieszczeń administracyjnych straciła jedną z pracowni komputerowych tworzącej Multimedialne Centrum Informacji Pedagogicznej i Bibliotecznej oraz biuro kierownika. Powierzchnia do dyspozycji Biblioteki zmniejszyła się o 56,5 m². Pomimo niezmienionej lokalizacji, sytuacja lokalowa uległa więc znacznemu pogorszeniu.

Sytuacja niesprzyjająca, choć w pewnym stopniu stabilna, uległa zmianie w 2020 roku.

Biblioteka utraciła możliwość swobodnego korzystania ze swojej jedynej sali komputerowej, którą od tej pory zmuszona jest dzielić z Powiatowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, również wchodzącym w skład Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr w Bolesławcu.

Kierownicy Biblioteki

Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu od początku działalności podlegała placówkom usytuowanym wyżej w strukturach. Dyrektorem Biblioteki automatycznie zostawał dyrektor instytucji nadrzędnej.

Aż do 2001 roku, jednostkami nadrzędnymi były biblioteki wojewódzkie, z którymi biblioteki powiatowe tworzyły sieć. W zależności od istniejących podziałów administracyjnych, były to biblioteki we Wrocławiu albo Jeleniej Górze.

Podział administracyjny kraju, dokonany w 1999 roku, rozerwał sieć istniejących bibliotek wojewódzkich z ich filiami. Każdy powiat został zmuszony do wypracowania własnej koncepcji działania.

Od sierpnia 2001 roku, w towarzystwie Bursy Szkolnej oraz Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, bolesławiecka Biblioteka weszła w skład Powiatowego Centrum Edukacji i Kształcenia Kadr.

Osoba bezpośrednio kierująca Biblioteką najczęściej otrzymywała tytuł kierownika . Wyjątkiem był krótki okres w latach siedemdziesiątych.

Od początku swojego istnienia Biblioteka pozostawała pod bezpośrednią pieczęcią 10 opiekunów. Dla kilku z nich, np. Aleksandra Kelara, Marii Dunajowicz i Tomasza Szymańskiego, przygoda z Biblioteką była krótkotrwałym epizodem, natomiast panie Krystyna Nichnerowicz, Halina Majewska oraz Romualda Terlecka – przewodziły jej poświęcając po kilkanaście lat swojego życia zawodowego.

Pierwszym opiekunem Biblioteki była **Maria Dujanowicz**. Swoją funkcję pełniła od początku jej oficjalnego istnienia, tj. od 7 lutego 1951 roku. Na stanowisku pozostała jedynie do 1 lipca 1952 roku. Zgodnie z protokołem zdawczo odbiorczym, obowiązki kierownika przejął po niej i pełnił do 12 października 1958 roku, ówczesny kierownik Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Kadr Oświatowych – **Jan Gębski**.

Pierwszy etatowy kierownik – **Maksymilian J. Tomaszewski** przejął stanowisko po Janie Gębskim i pozostawał na nim przez 8 lat. Działania kierownika Tomaszewskiego były raczej negatywnie postrzegane przez zwierzchników:

Wymieniona B-teka posiada poważne zadania w upowszechnianiu i rozwijaniu czytelnictwa, jest ogniwem kształtowania zawodowego wśród nauczycieli – propagowanie nowatorstwa pedagogicznego w metodach i formach pracy szkół oraz udzielania wszechstronnej pomocy studiującym nauczycielom, których na terenie powiatu jest 126 w tym w ZSN 105, 21 na studiach wyższych. Zadanie to spełnia zarówno księgozbiór jak i człowiek, który go gromadzi, opracowuje i udostępnia

t. j. bibliotekarz (którego od samego początku założenia ta placówka nie posiada).

A więc [...] brak poradnictwa bibliograficznego i czytelniczego (naucz. z pow. bolesł. zwracają się do Pedagog. B-tek Pow. w Złotoryi i innych). Księgozbiór – podstawa pracy bibliotecznej winien być komisyjnie i racjonalnie gromadzony tj. stale, planowo i systematycznie uzupełniany należycie bez błędów technicznych opracowany skatalogowany (okresowo selekcjonowany) i utrzymany w porządku. [...] Personel wymienionej biblioteki nie posiada kwalifikacji zawodowej i nie można już w tym wieku stawiać wymagań obowiązujących bibliotekarza kwalifikowanego a na naukę za późno tembardziej jeśli cechuje osobnika dziecinny upór i swój upatrzony styl pracy. Każdy jednak bibliotekarz lub pełniący obowiązki bibliotekarza, winien orientować się w całości zadań i w toku pracy obowiązany uzupełniać i pogłębiać swoje wiadomości. [...] Brak współpracy w środowisku. Ob. Tomaszewski M. „jest sam sobie sterem żeglarzem, okrętem”. Brak komisji Bibliotecznej (zwłaszcza w doborze księgozbioru) dlatego b. skromny księgozbiór podręczny. [...] w katalogach P.B.P. w Bolesławcu trudno zorientować się wyrobionemu bibliotekarzowi a co mówić o czytelniku. N.p. wymyślone nowatorstwo w PBP w Bolesławcu: książki wrzuca się jak listy do skrytki w drzwiach z tą różnicą że lecą na podłogę (oczywiście w czasie nieobecności bibliotekarza). Wnioski: w oparciu o wymienioną sytuację lokalową, specyficzną obsadę personalną staje się niezbędną koniecznością zdobyć lokal odpowiedni, urządzenie i fachową siłę na kierownika b-teki (pozostali mogą pracować na pół etatach czy na ryczałtach). Z uwagi na poważne znaczenie jakie winna reprezentować B-teka w środowisku nauczycielskim oraz realizacji odpowiednich zadań pedagogicznych (konferencje rejonowe, przedmiotowe itp.), Dyrekcja P.B.W. liczy na

pełne zrozumienie i życzliwe ustosunkowanie się do przedstawionych wniosków.

Dyrektor Biblioteki Józef Rostkowski²⁰

W sierpniu 1966 roku stanowisko kierownicze objął **Aleksander Kelar**, na krótko i tymczasowo, bo kolejnemu kierownikowi **Ludwice Ragus**, stanowisko znowu przekazał Maksymilian Tomaszewski. W trakcie kierownictwa Ludwiki Ragus, czyli od września 1966 roku, Aleksander Kelar pracował jeszcze krótko jako bibliotekarz. Ludwika Ragus również nie związała się na długo z Biblioteką. Od 1 lipca 1967 roku korzystała z urlopu wypoczynkowego, w trakcie którego zrezygnowała z pracy.

Obowiązki kierownika przejęła i pełniła już od października 1967 roku **Krystyna Nichnerowicz**. Kierowała Biblioteką nieprzerwanie do sierpnia 1981 roku. Przy częstych zmianach pracowniczych i kierowniczych, Pani Nichnerowicz zapewniła Bibliotece stabilizację i ciągłość kadrową. Odeszła z pracy w 2003 roku, z blisko 40 – letnim stażem. Przez ten czas zmianom podlegała pełniona przez nią funkcja. W związku z zachodzącą kilkakrotnie reorganizacją, choćby wynikającą z reformy administracyjnej kraju, zmianą organu prowadzącego, przynależności, pełniła naprzemiennie funkcję kierownika albo dyrektora placówki. Przez ostatnie lata, już w trakcie emerytury, opiekowała się czytelnią.

We wrześniu 1981 na krótko kierownicze stanowisko objął **Tomasz Szymański**. W Bibliotece pozostał do końca marca 1982 roku, po czym przeszedł do działalności dziennikarskiej.

²⁰*Sprawozdanie z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-teki Pow. W Bolesławcu w dn. 24.V. 1966 r.*

Od 1 maja tego samego roku do pracy w Bibliotece został zatrudniony **Zbigniew Szczepański**, były pracownik Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bolesławcu. Od początku pełnił funkcję kierownika placówki. Na stanowisku pozostawał niespełna 5 lat. W marcu 1987 roku na swoją prośbę został odwołany z funkcji kierownika. W związku z nagłą zmianą, od kwietnia tego samego roku do końca sierpnia 1988 funkcję kierownika ponownie pełniła pani Krystyna Nichnerowicz.

We wrześniu 1988 roku kierownikiem placówki została **Halina Majewska**, pracownik z ponad pięcioletnim stażem pracy w Bibliotece. Pani Nichnerowicz, która przeszła na emeryturę, pracowała nadal opiekując się czytelniami w zakresie ½ etatu.

Po kilkunastoletnim okresie stabilizacji na stanowisku kierowniczym, w lutym 2003 roku pani Halina Majewska zrezygnowała z pracy w Bibliotece Pedagogicznej w Bolesławcu i objęła stanowisko dyrektora w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bolesławcu.

Czasowo do sierpnia tego samego roku funkcję kierownika pełniła ponownie pani Krystyna Nichnerowicz. Od września obowiązki przejęła **Romualda Terlecka**, pracująca już od marca w Bibliotece jako pracownik administracyjny. Od 8 kwietnia 2004 roku oficjalnie przejęła funkcję kierownika i nieprzerwanie pełni ją do chwili obecnej.

KIEROWNICY

NAZWISKO I IMIĘ	LATA PRACY															
	1951	1952	1953 - 1957	1958	1959 - 1965	1966	1967	1968 - 1980	1981	1982	1983 - 1986	1987	1988	1989 - 2002	2003	2004 -
Dujanowicz Maria	*	*/														
Gębski Jan		/*	*	*/												
Tomaszewski Maksymilian				/*	*	*/										
Kelar Aleksander						/*	*/									
Ragus Ludwika						/*	*/									
Nichnerowicz Krystyna							/*	*	*/			/*	*/			
Szymański Tomasz									/*	*/						
Szczepański Zbigniew										/*	*	*/				
Majewska Halina													/*	*	*/	
Terlecka Romualda															/*	*

Pedagogiczni pracownicy Biblioteki

Z Biblioteką Pedagogiczną w Bolesławcu, od początku jej istnienia, swoje losy wiązało prawie pięćdziesięciu pracowników pedagogicznych. Dziewięciu z nich na czas dłuższy niż 10 lat.

Początkowo praca w Bibliotece była dodatkowym zajęciem jej opiekunów, za które otrzymywali niewielkie, zryczałtowane wynagrodzenie. Sprawiało to, że funkcję tę traktowali również marginalnie.

Pierwszym etatowym pracownikiem i jednocześnie kierownikiem był dopiero od 1958 roku – Maksymilian J. Tomaszewski.

W pierwszych latach działalności placówki, pracownicy byli nauczycielami, bez posiadanych specjalizacji bibliotekarskich. Miało to ogromne odzwierciedlenie w jakości pracy.

Zwróciła na to uwagę m.in. dyrekcja biblioteki wojewódzkiej, która 24 maja 1966 roku, odwiedziła Bibliotekę w Bolesławcu²¹. Podkreślając rolę jaką Biblioteka powinna spełniać w swoim środowisku, stwierdziła:

[...] Zadanie to spełnia zarówno księgozbiór jak i człowiek, który go gromadzi, opracowuje i udostępnia t. j. bibliotekarz (którego od samego początku założenia ta placówka nie posiada). [...] Personel wymienionej biblioteki nie posiada kwalifikacji zawodowej i nie można już w tym wieku stawiać wymagań obowiązujących bibliotekarza kwalifikowanego a na naukę za późno [...] Każdy jednak bibliotekarz lub pełniący obowiązki bibliotekarza, winien orientować się w całości zadań i w toku pracy obowiązany uzupełniać i pogłębiać swoje wiadomości. [...]

We wnioskach z przeprowadzonej kontroli, członkowie komisji stwierdzili:

[...] w oparciu o wymienioną sytuację lokalową, specyficzną obsadę personalną staje się niezbędną koniecznością zdobyć [...] fachową siłę na kierownika b-teki (pozostali mogą pracować na pół etatach czy na ryczałtach). [...]

Niewykwalifikowani pracownicy w połączeniu ze złymi warunkami lokalowymi, sprawili, że w pierwszych latach swojej działalności praca Biblioteki w Bolesławcu oceniana była bardzo nisko.

²¹ Ibidem.

Przeczytać możemy o tym również w piśmie Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej do Wydziału Oświaty Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bolesławcu, z dnia 14 kwietnia 1967 roku:

Dyrekcja Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej we Wrocławiu na podstawie przeprowadzonej lustracji w dniu 11.IV. 1967 r. Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Bolesławcu stwierdza, że [...] w wyniku trudnych warunków pracy niewłaściwych metod organizacyjnych poprzedniego kierownictwa Biblioteka zajmuje mało zaszczytne ostatnie miejsce w okręgu. Sytuacja może ulec radykalnej zmianie jeżeli stworzy się odpowiednie warunki pracy.

[...] Niezbędne staje się również zapewnienie stabilizacji na stanowisku kierownika oraz zatrudnianie pracowników innych odpowiednich do pracy bibliotekarskiej a nie ludzi przypadkowych, schorowanych i zniedołężniałych – co może przynieść szkodę nie tylko placówce ale wszelkim ambicjom na podniesienie, usprawnienie i unowocześnienie organizacji pracy. Równocześnie należy stwierdzić, że kwota zabezpieczona w budżecie w wysokości 30-tysięcy zł jest minimalna i nie stwarza odpowiednich możliwości zwiększenia zbiorów bibliotecznych, wyposażenia i urządzeń w stosunku do innych bibliotek w okręgu. Obecna organizacja pracy w Bibliotece jest postawiona na należyтым poziomie, dokumentacja odpowiednio uporządkowana i zaległości stopniowo likwidowane. Należy spodziewać się, że pod obecnym kierownictwem i po uwzględnieniu przedstawionych postulatów i udzieleniu pomocy Pedagogiczna Biblioteka Powiatowa może w krótkim czasie zająć zaszczytne miejsce w okręgu. Dyrekcja P.B.W. prosi uprzejmie o przeanalizowanie przedstawionych wniosków w sprawie udzielenia pomocy P.B.P. i stworzenia jej perspektywicznych warunków

rozwojowych. O podjętych staraniach w tym kierunku proszę poinformować Dyрекcję Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej we Wrocławiu.

Dyrektor P.B.P. Józef Rostkowski

Sytuacja personalna zaczęła poprawiać się od 1967 roku. Z Biblioteką na długi czas związała się Krystyna Nichnerowicz, najbardziej zasłużony pracownik Biblioteki, dający jej stabilizację personalną na blisko 40 lat. Dwa lata później Biblioteka zyskała dodatkowego pracownika. Od tego momentu stała się więc możliwa współpraca i specjalizacja zadań. Halina Wawrzynowicz zajęła się opracowywaniem zbiorów i inwentaryzacją.

Rok 1970 stał się przełomowym dla działalności Biblioteki. Łącznie z kierownikiem, zatrudnionych było 3 pracowników. Pozwoliło to na dalsze poszerzenie działalności placówki i specjalizację prac, np. opiekę nad wypożyczalnią, czytelnią, opracowanie zbiorów.

Pomimo tego, że wykształcenie bibliotekarskie nie było w tym czasie wymagane przy zatrudnianiu a pracownicy pojawiający się w pracy posiadali najczęściej wykształcenie średnie zawodowe albo ogólne, od 1971 roku widoczne jest stopniowe doksztalcanie kierunkowe kadry, korzystającej choćby z korespondencyjnych kursów bibliotekarskich.

Coraz większa wiedza specjalistyczna przekładała się na jakość pracy. Bibliotekarze mogli teraz swoją wiedzę przekazywać dalej, np. współorganizując prelekcje na rejonowych konferencjach pedagogicznych.

Niewątpliwy wpływ na zmiany w ilości zatrudnianych pracowników miały lokale zajmowane przez Bibliotekę. W drugiej połowie 1974 roku, w Bibliotece funkcjonującej w lokalu przy ul. Kubika, było zatrudnionych pięciu pracowników pedagogicznych. Od października 1976 roku, czyli po ulokowaniu Biblioteki w Ratuszu, aż sześciu.

Praca Biblioteki była w tym czasie wysoko oceniana. W 1975 roku na przykład osiągała wysoki wskaźnik w zakresie liczby czytelników i wykorzystania zbiorów, a z jej usług korzystało ponad 70% nauczycieli z powiatu (zgodnie z oceną działalności Pedagogicznej Wojewódzkiej Biblioteki z Wrocławia z 11 kwietnia 1975 r.)

Pracownicy w dalszym ciągu mieli przydzielone konkretne zadania za które odpowiadali, np. Janina Maj odpowiadała za tworzenie kartoteki zagadnieniowej, Danuta Witkiewicz opiekowała się wypożyczalnią, Halina Wawrzynowicz opracowywała książki i tworzyła katalog rzeczowy.

Przez kolejne lata liczba pracowników utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Rok 1981 przyniósł ogromne zmiany kadrowe. Pracownice przebywały na urloпах macierzyńskich, rezygnowały z pracy, odchodziły na emeryturę i przechodziły na niepełną część etatu. Dodatkowo od września pojawił się nowy kierownik - Tomasz Szymański. Mimo takich sytuacji, w najbliższych latach, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej Wojewódzkiej w Jeleniej Górze uznawał sytuację kadrową za dobrą.

Sytuacja personalna stała się bardzo niestabilna w 1999 roku. W zmieniającej się rzeczywistości administracyjnej kraju, ogólnie nie zaproponowano nowego podziału w strukturach bibliotek pedagogicznych. Każde województwo i każdy powiat zmuszony został do wypracowania własnej koncepcji działania tych placówek np. łącząc je z ośrodkami doskonalenia nauczycieli, zmniejszając liczbę pracowników w filiach, co niejednokrotnie wpływało na pogorszenie ich jakości pracy. Bolesławiecka placówka przestała funkcjonować w strukturach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Jeleniej Górze.

Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu odczuła dotkliwie skutki chaosu i niepewnej sytuacji. W ramach oszczędności zmniejszono zatrudnienia o jeden etat merytoryczny, zatrudniając od tej pory tylko 4 nauczycieli bibliotekarzy.

W 2000 roku zatrudnionych było już tylko trzech pracowników. Sytuacja utrzymywała się na takim poziomie przez kolejnych 15 lat.

Rok 2015 przyniósł kolejne niekorzystne zmiany kadrowe. Chęć przekazania przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego całkowitej odpowiedzialności za biblioteki, również finansowej, starostwom powiatowym, wywołała wielki chaos, ostatecznie zakończony zmniejszeniem budżetów.

W Bibliotece Pedagogicznej w Bolesławcu podjęto decyzję o zmniejszeniu etatyacji. Od 2016 roku pozostawiono tylko 2,5 etatu pedagogicznego.

Dokonane zmiany przyniosły placówce tylko chwilowy spokój. W 2020 roku, przy stale pogarszającej się sytuacji finansowej placówki, z pracy zrezygnowała Halina Idzikowska, wieloletni pracownik Biblioteki. Stanowisko to nie zostało nikomu powierzone. Od tego momentu Biblioteka funkcjonuje przy ograniczonej obsadzie personalnej do 1,5 etatu pedagogicznego.

**ALFABETYCZNY WYKAZ PRACOWNIKÓW
PEDAGOGICZNYCH BIBLIOTEKI
z uwzględnieniem lat pracy**

1.	Artymowicz Małgorzata	(2010 – 2014)
2.	Burniak Anna	(2006)
3.	Chrzanowska Dorota	(1988 – 1999)
4.	Czułajewska Marzena	(2002 – 2006)
5.	Darowna Sylwia	(1997 – 1999)

6. Drzymuchowska Janina (1965)
7. Dudek Kamilla (1998 – 1999)
8. Dujanowicz Maria (1951 – 1952)
9. Gębski Jan (1952 – 1958)
10. Gradzik Katarzyna (1993 – 1999)
11. Gzubicka Grażyna (1970 – 1972)
12. Idzikowska Halina (1997 - 2020)
13. Jakubiak Krystyna (1994)
14. Jankowska Renata (1994 – 1995)
15. Kelar Aleksander (1966)
16. Koko Teresa (1976 – 1982)
17. Kosińska – Kozdra Danuta (1999 – 2000)
18. Kostecka Mirosława (1980 – 1995)
19. Krężel Małgorzata (1994)
20. Krupnicka Agnieszka (1978 – 1979)
21. Kupnicka Bronisława (1978 – 1979)
22. Kyzioł Agata (2001 – 2002)
23. Laskowska Małgorzata (2006 -)
24. Macur Wanda (1979 – 1983)
25. Maj Janina (Teresa) (1973 – 1980)
26. Majewska Halina (1983 – 2003)
27. Mazur Ewa (1980 – 1982)
28. Mielnik Dagmara (1987 – 1989)
29. Muszkiewicz Alina (1974 – 1977)
30. Napiórkowska Magdalena (1981 – 1989)
31. Nichnerowicz Krystyna (1967 – 2003)
32. Niziałko (Kostecka) Weronika (1979 – 1995)
33. Palecka Krystyna (1977)
34. Piskulski Wiesław (1977 – 1980)

35.	Ragus Ludwika	(1966 – 1967)
36.	Ratajczyk Wioleta	(1983)
37.	Starostecka Krystyna	(1977 – 1983)
38.	Strzelczak Helena	(1990 – 1998)
39.	Szczepański Zbigniew	(1982 – 1988)
40.	Szymańska Krystyna	(1976 – 1978)
41.	Szymański Tomasz	(1981 – 1985)
42.	Szyszka Elżbieta	(1979 – 1980)
43.	Terlecka Romualda	(2003 -)
44.	Tomaszewski Maksymilian	(1958 – 1966)
45.	Wawrzynowicz (Kuliczowska) Halina	(1970 – 1982)
46.	Wetrykusz Mariola	(1999)
47.	Witkiewicz (Bombik) Danuta	(1972 – 1980)
48.	Zdobylak (Wojdyła) Beata	(1988 – 1992)

Użytkownicy Biblioteki

W pierwszych latach działalności placówki, czytelnikami mogli być wyłącznie nauczyciele²². Dostępu do zgromadzonych zbiorów nie odmawiano jednak nikomu. Sytuację tę obrazuje sprawozdanie sporządzone przez Jana Gębskiego za 1 kwartał 1954 roku. Nauczyciele stanowili ok. 93% wszystkich

²² Bolesławiec zarys monografii miasta/ pod red. Tadeusza Bugaja, Krystyna Matwijowskiego. Wrocław 2001, s. 359.

użytkowników. Wśród 69 osób korzystających z Biblioteki znaleźli się również 2 pracownicy administracji szkolnej, 2 uczniów oraz 1 pracownik KP PZPR.

*Prace z czytelnikiem:*²³

Wystawę nie organizowałem, tylko wypożyczyłem najpiękniejsze książki na wystawę organizowaną przez Pow. Zarząd Z.Z.N.P. w Bolesławcu w Szkole Nr 1 w Bolesławcu. Referatów i dyskusji nie prowadziłem. Przewiduję to na przyszły rok szkolny przy zespołach metodycznych PODKO. Liczba czytelników: 69, punktów bibliotecznych 3, w tym: 1 wychow. przedszkola, 2 administr. szkolna, 2 młodzieży, 1 pracownik KP PZPR, reszta nauczyciele. Liczba wypożyczonych książek. W ciągu stycznia, lutego i marca nic, w kwietniu 11. Liczba odwiedzin około 28 (w kwietniu).

Współpraca z PODKO, Wydziałem Oświaty, ZZNP. itp. opiera się na wypożyczaniu przez pracowników wyżej wymienionych instytucji książek oraz ustnym propagowaniu wśród nauczycielstwa.

Bolesławiec, dn. 7.V. 1954 r. Kier. Ped. Bib. Pow. Jan Gębski

Początkowo ze zbiorów mogli korzystać 3 razy w tygodniu, w lokalu Biblioteki. Zadaniem priorytetowym było jednak dotarcie z fachową literaturą do jak największej grupy odbiorców, rozproszonych po całym powiecie. Praktyką stało się więc dostarczanie przez opiekuna Biblioteki ciekawych publikacji wprost do szkół i bezpośrednia promocja wśród rzeczywistych czytelników Biblioteki oraz potencjalnych odbiorców.

Z założenia podobne zadanie miały spełniać organizowane w szkołach od 1954 roku punkty biblioteczne. Od początku jednak większość z nich nie wywiązywała się z oczekiwań nauczycieli i organizatorów.

²³Sprawozdanie Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Bolesławcu za 1 kw. 1954 r.

W tym samym czasie, według Jana Gębskiego, ówczesnego opiekuna Biblioteki, nauczyciele doksztalający się lub studiujący zaocznie napotykali na duże trudności w zaspakajaniu swoich potrzeb. Podobnie w 1966 roku, czytelnicy nie mogli poczuć się zaopiekowani przez Bibliotekę. Nie mieli możliwości zapoznania się z aktualnymi nowościami wydawniczymi, brakowało poradnictwa bibliograficznego i czytelniczego²⁴.

Początkowo, przy założeniach, że użytkownikami Biblioteki jest głównie kadra pedagogiczna, liczba nauczycieli zatrudnionych w powiecie miała ogromny wpływ na pracę Biblioteki. W 1954 roku stanowili oni 93 % użytkowników.

Liczba nauczycieli w Bolesławcu w poszczególnych latach i placówkach ²⁵			
Rok	szkoły podstawowe ²⁶	szkoły średnie	przedszkola ²⁷
1949	<i>b. d.</i> ²⁸	<i>b. d.</i>	2
1952	37	<i>b. d.</i>	<i>b. d.</i>
1954	48	<i>b. d.</i>	<i>b. d.</i>
1955	<i>b. d.</i>	<i>b. d.</i>	12

²⁴ Sprawozdanie z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-ki Pow. w Bolesławcu w dn. 24V1966 r.

²⁵ Tabela wybiórczo wykazuje nauczycieli zatrudnionych w Bolesławcu, bez uwzględnienia całego powiatu. Daje jednak ogólny obraz ilości nauczycieli, którzy mogą być brani pod uwagę.

²⁶ Na podstawie: Edmund Maliński *Szkolnictwo w Bolesławcu w latach 1945-2006: szkice i materiały*, Bolesławiec 2006; s. 37

²⁷ Na podstawie: Edmund Maliński *Szkolnictwo w Bolesławcu w latach 1945-2006: szkice i materiały*, Bolesławiec 2006; s. 34.

²⁸ Brak danych

1956	43	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>
1957	63	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>
1958	78	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>
1965	141	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>
1967	<i>b. d.</i>	120	<i>b. d.</i>
1978	180	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>
1980	197	245	80
1983	<i>b.d.</i>	<i>b.d.</i>	102
1985	344	261	115

Na zróżnicowanie grupy czytelników znaczny wpływ miała przeprowadzona w 1971 roku reforma oświaty oraz związana z nią intensyfikacja podnoszenia poziomu kwalifikacji czynnych zawodowo nauczycieli. Dokonywała się ona dwoma drogami – poprzez studia zaoczne i zdawanie egzaminów kwalifikacyjnych odpowiadających wyższym studiom zawodowym. W latach 1973-1985 z samych tylko bolesławieckich szkół podstawowych studia zaoczne ukończyło 75 nauczycieli, a 50 kolejnych zdało egzamin kwalifikacyjny²⁹. Do całości należy jeszcze doliczyć nauczycieli uczących w innych szkołach, zlokalizowanych na terenie miasta oraz okolicznych miejscowościach. Intensywne doksztalcanie miało ogromny wpływ na liczbę korzystających z Biblioteki. Dla porównania w roku 1970 odnotowano 527 użytkowników, dwa lata później już 966, w 1978 roku – 1352 a w 1984 roku już 1406 użytkowników³⁰.

²⁹ Na podstawie: Edmund Maliński Szkolnictwo w Bolesławcu w latach 1945-2006: szkice i materiały, Bolesławiec 2006; s. 37

³⁰ Patrz: tabela *Liczba czytelników w poszczególnych latach*.

LICZBA CZYTELNIKÓW W POSZCZEGÓLNYCH LATACH ³¹					
ROK	LICZBA CZYTELNIKÓW	ROK	LICZBA CZYTELNIKÓW	ROK	LICZBA CZYTELNIKÓW
1952	99	1981	1212	1998	1644
1965	259	1984	1406	2000	1469
1968	340	1987	1591	2002	1215
1970	527	1990	1620	2006	1050
1972	966	1992	1423	2011	1437
1974	1068	1994	1415	2012	1733
1978	1352	1996	1633	2016	2395

Nauczyciele pełnozatrudnieni w Bolesławcu w 1985 i 1995 r. ³²	
stan na 30.03.1985 r./ nauczyciele ogółem	stan na 13.02.1995 r. / nauczyciele ogółem
949	1100

Od 1973 roku, zgodnie z postanowieniem Rady Bibliotecznej i Dyrekcji Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej prócz tego, że szczególną opieką byli otoczeni studiujący nauczyciele, krąg czytelników rozszerzył się o maturzystów i pozostałych uczniów szkół średnich, studentów, uczennice Liceum Pedagogicznego dla Wychowawczyń Przedszkoli. Pojawienie się nowych grup czytelników uwidoczniło się w proporcjach. Nauczyciele stanowili już tylko około 50%.

³¹ Ze względu na różnorodny zakres wykazywania danych w poszczególnych sprawozdaniach, nie można jednoznacznie ich zestawić.

³² Dane na podstawie: Bolesławiec. Zarys monografii miasta. Pod red. T. Bugaja, K. Matwijowskiego. Wrocław 2001, s. 332.

NAUCZYCIELE KORZYSTAJĄCY Z BIBLIOTEKI			
ROK	Czytelnicy ogółem	nauczyciele	nauczyciele dane procentowe
1970	527	299	56,7%
1971	828	334	40,3%
1973	1045	482	48%
1974	1068	521	48,8%
1975	966	463	47,9%
1993	1167	411	35,2%
1994	1415	463	32,7%
1995	1621	452	27,8%
1997	1545	442	28,6%
1999	1673	378	22,6%
2003	1189	264	22,2%
2011	1437	305	21,2%
2016	2395	473	19,7%

W latach siedemdziesiątych XX wieku, Biblioteka znacznie rozwinęła działalność propagującą czytelnictwo. Czytelnicy mogli od tej pory korzystać z lekcji bibliotecznych, wykazów literatury, wystawek tematycznych, nowości pedagogicznych i wypożyczeń międzybibliotecznych. Bibliotekarze szkolni otrzymywali wykazy pozycji do działów nauczycielskich bibliotek szkolnych. W 1975 roku praca Biblioteki była wysoko oceniana, osiągnęła też wysoki wskaźnik w zakresie liczby czytelników. Zgodnie z oceną działalności dokonanej przez Pedagogiczną Wojewódzką Bibliotekę z Wrocławia z 11.04.1975 roku, z jej usług korzystało ponad 70% nauczycieli z całego powiatu.

Czytelnicy									
rok	ogółem	Nauczyciele					administracja	uczniowie	inni
		SP		LO	sz. zawodowe				
		m*.	w**.	m.	m.	w.			
1977	1208	188	121	31	40	1	4	458	365
1978	1345	221	131	22	56	-	14	733	168

*m miasto

** wieś

W ostatnich latach Biblioteka coraz bardziej otwiera się na potrzeby lokalnego społeczeństwa. Zdobywa nowych czytelników spoza kręgu nauczycieli i studentów. Podejmuje działania, których celem jest zaspakajanie potrzeb użytkowników kompleksowo. Oprócz literatury fachowej proponuje coraz szerszy zakres literatury pięknej, rozrywkowej, zarówno dla dorosłych jak i dzieci i młodzieży. Coraz częściej w organizowanych w Bibliotece spotkaniach promujących czytelnictwo i przybliżających działalność Biblioteki, uczestniczą przedstawiciele różnych grup wiekowych – od najmłodszych grup przedszkolnych, poprzez dzieci i młodzież szkolną aż po seniorów.

Zdjęcie nr 15

Fot. Zajęcia biblioteczne dla grup przedszkolnych, 2016 rok.

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Zdjęcie nr 16

Zajęcia z okazji Dnia Pluszowego Misia, 2018 rok

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Zdjęcie nr 16

Fot.: Spotkanie z podopiecznymi z Domu Dziennego Pobytu w Bolesławcu

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Od kilku lat Biblioteka zyskuje nowych użytkowników. Od 7 stycznia 2011 roku placówka ma swój profil na Facebooku, a od 12 grudnia 2013 roku nową stroną internetową. Od lutego 2016 roku w ofercie ma również e – booki, dostępne na platformie Ibuk Libra. Sprawia to, że coraz więcej osób odwiedza Bibliotekę wirtualnie. Ma możliwość obejrzenia działań podejmowanych w placówce, wystaw, akcji, ciekawostek oraz skorzystania z części dostępnych publikacji bez fizycznego jej odwiedzania.

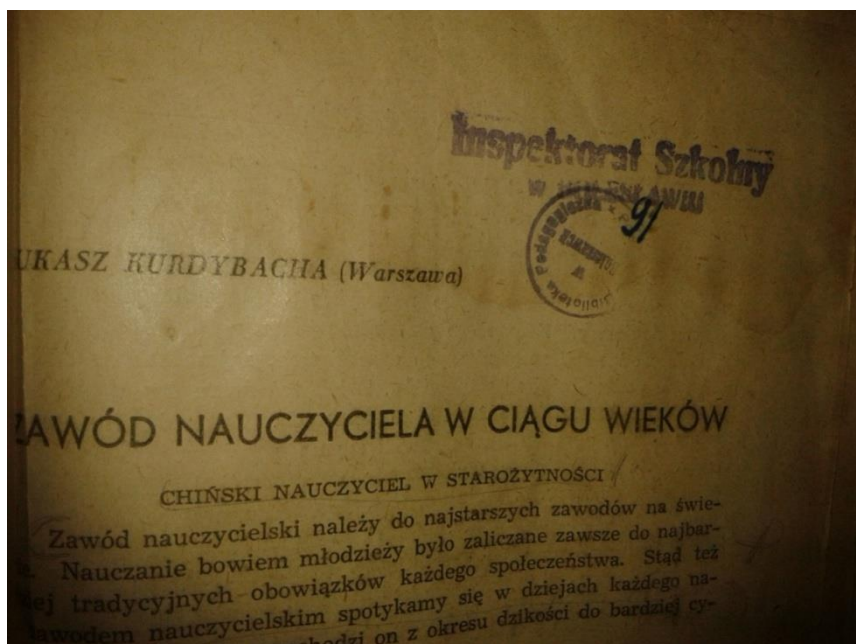
Zbiory Biblioteki

Podstawę powołanej w 1951 roku Biblioteki, stworzyły skromne księgozbiory z literaturą fachową trzech instytucji: Inspektoratu Oświaty, Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Kadr Oświatowych oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Księgozbiór rozrastał się stopniowo, niezbyt systematycznie. Początkowo nie zaspakajał potrzeb użytkowników. Po pierwszym roku działalności liczył 939 pozycji. W roku kolejnym powiększył się o 190 pozycji a w roku 1953 aż o 531 pozycji. W 1955 roku nowości pojawiło się już tylko 74.

Pierwsze zaszczytne miejsce w księdze inwentarzowej Biblioteki otrzymała publikacja: Dubiński J. *„Chów zwierząt jako zagadnienie gospodarcze”*: Czytelnik, Katowice 1949 (wycofana z księgozbioru 04.08.1972 roku).

Najstarsza zachowana do dzisiaj publikacja wpisana jest do księgi inwentarzowej pod numerem 91: Kurdybacha Łukasz *„Zawód nauczyciela w ciągu wieków”*: Czytelnik, Łódź 1948

Zdjęcie nr 18

Fot. Najstarsza zachowana w Bibliotece publikacja: Kurdybacha Łukasz „Zawód nauczyciela w ciągu wieków”: Czytelnik, Łódź 1948

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

5	Stowacki F.	Wzrost i ciążenie człowieka
6	Stanski Henryk	Polowanie w szale
7	Żybski H.	Wzrost i Rotterdam
8	Życińska Z.	Okres spoczynkowy roślin i jego przebieg
9	Zawonowski H.	Teatr hiszpański wieku XVII
10	Żybski H.	Kultura ludowa i ludowiedza
11	Kurdybacha Ł.	Zawód nauczyciela w ciągu wieków
12	Stowacki F.	Zadania kształcenia zawodowego
13	Suchobolski F.	O potrzebie wiedzy
14	Boberek Józef	Od zagłowiec do transatlantyki
15	Wanyska H.	Wzrost wychowawcy rodzinnego
16	Kurdybacha Ł.	Znaczenie lasu w życiu

Zdjęcie nr 19

Fot. Wpis w księdze inwentarzowej najstarszej zachowanej w Bibliotece publikacji: Kurdybacha Łukasz „Zawód nauczyciela w ciągu wieków”: Czytelnik, Łódź 1948

Źródło: Biblioteka Pedagogiczna w Bolesławcu

Początki nie były łatwe, nawet przy licznie niewielkim księgozbiorze pojawiały się problemy z przechowywaniem. Aż do 1953 roku, zbiory mieściły się w 3 szafach. W kolejnym roku pojawił się problem z miejscem do przechowywania. Opiekunowie poszukiwali sposobu na logiczne uporządkowanie zgromadzonych publikacji. W 1954 roku, Jan Gębski sytuację opisuje następująco:

[...]

Dotychczasowe 3 szafy [...] są już całkowicie wypełnione książkami, poza tym, znajduje się w terenie około 600 książek wypożyczonych, dla których już w tej chwili potrzebny jest jeden regał.

[...]

Praca w zakresie uzupełniania i selekcji księgozbioru:

Ostatni numer inwentarza: 1664 poza tym zainwentaryzowałem 59 egz. Ubyło 230 egzemplarzy (numerów inwent.), ponieważ wszystkie czasopisma zainwentaryzowane przez moją poprzedniczkę wykreśliłem i przerzuciłem do czasopism jednocześnie te numery księgując w książce ubytku.

Prace w zakresie opracowania księgozbioru:

Liczba zainwentaryzowanych książek 1664 w tym 230 w książce ubytku. Sporządziłem katalog alfabetyczny. Natomiast katalog działowy jest już w ukończeniu. Karty są już wypisane, tylko należy jeszcze poukładać wg działów.³³

Księgozbiór długo nie zaspakajał potrzeb użytkowników. Do końca 1955 roku udało się zgromadzić 2000 publikacji. Przy takiej ilości zbiorów niektóre dziedziny wiedzy w ogóle nie były reprezentowane:

³³ Sprawozdanie Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Bolesławcu za 1 kw. 1954 r.

[...] W minionym okresie Pow. Bibl. Pedagog. w Bolesławcu napotykała na duże trudności w zaspakajaniu potrzeb nauczycieli dokształcających się lub studiujących zaocznie. Brak było książek naukowych z następujących dziedzin nauki:

Fizyki (podręczniki dla uniwersytetów z zakresu mechaniki, termodynamiki, optyki, teorii kinetycznej, ciepła, itp.)

Chemii [...]

Matematyka [...]

Jęz. Polskiego [...]

Rysunek

Zespół metodyczny śpiewu prosi o dziesięć podręczników nauki gry na mandolinie.[...] ³⁴

Pojawiała się też duża rozbieżność w ilości książek wprowadzanych do księgozbioru w poszczególnych latach.

KSIĘGOZBIÓR DO 1955 ROKU

NA KONIEC ROKU	LICZBA ZGROMADZONYCH WOLUMINÓW	PRZYBYŁO W CIĄGU ROKU
1951	939	939
1952	1129	190
1953	1660	531
1954	1925	264
1955	2000	74

Sytuacja Biblioteki w dużej mierze zależała od możliwości lokalowych, które aż do 1969 roku były uznawane za tragiczne. Pomieszczenia, które

³⁴Sprawozdanie opisowe z 29.11.1955r.

przeznaczano na przechowywanie zbiorów, niejednokrotnie stwarzały bezpośrednio niebezpieczeństwo, m. in. przez nieprzystosowane stropy na biblioteczne obciążenie.

Sytuacja w taki sposób została opisana przez dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w *Sprawozdaniu z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-teki Pow. w Bolesławcu w dn. 24.V. 1966 r.:*

*[...] lokal jest nieodpowiedni, niedostępny i nie przystosowany do wszystkich potrzeb b-teki. Brak czytelnicy, wypożyczalni, odpowiedniego magazynu. W tych warunkach nie ma miejsca na gromadzenie księgozbioru również i podręcznego (b. skromny) w udostępnianiu na miejscu, dotyczy to również czasopism fachowych, nie ma możliwości zapoznania nauczycieli z aktualnymi nowościami wydawniczymi [...]*³⁵

Sytuację potwierdzono w następnym roku podczas oględzin budynku:

*Biblioteka mieści się na II piętrze budynku szkoły³⁶, który jest dawnym budynkiem mieszkalnym. Na 14,6 mkw. ponad 7 tys. tomów – stropy się ugięły.*³⁷

Do złych warunków lokalowych, wpływających na możliwości wykorzystania zbiorów, dołączał również fakt, że w początkowych latach swojej działalności Biblioteka nie posiadała wykwalifikowanych pracowników. Działania często były podejmowane spontanicznie, bez uwzględniania ustalonej wiedzy bibliotekoznawczej. Zwierzchnicy z biblioteki wojewódzkiej, bardzo krytycznie podchodzili do podejmowanych tutaj działań, zwłaszcza przez

³⁵*Sprawozdanie z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-teki Pow. W Bolesławcu w dn. 24.V. 1966 r.*

³⁶ ul. Komuny Paryskiej 38.

³⁷*Protokół z oględzin budynku z 5 maja 1967 r.*

Maksymiliana Tomaszewskiego³⁸, pierwszego etatowego pracownika i kierownika Biblioteki:

[...] Księgozbiór – podstawa pracy bibliotecznej winien być komisyjnie i racjonalnie gromadzony tj. stale, planowo i systematycznie uzupełniany należycie bez błędów technicznych opracowany skatalogowany (okresowo selekcjonowany) i utrzymany w porządku. [...] Brak komisji Bibliotecznej (zwłaszcza w doborze księgozbioru) dlatego b. skromny księgozbiór podręczny. [...] w katalogach P.B.P. w Bolesławcu trudno zorientować się wyrobionemu bibliotekarzowi a co mówić o czytelniku. np. wymyślone nowatorstwo w PBP w Bolesławcu: książki wrzuca się jak listy do skrytki w drzwiach z tą różnicą że lecą na podłogę (oczywiście w czasie nieobecności bibliotekarza). Wnioski: w oparciu o wymienioną sytuację lokalową, specyficzną obsadę personalną staje się niezbędną koniecznością zdobyć lokal odpowiedni, urządzenie i fachową siłę na kierownika b-teki (pozostali mogą pracować na pół etatach czy na ryczałtach). Z uwagi na poważne znaczenie jakie winna reprezentować B-teka w środowisku nauczycielskim oraz realizacji odpowiednich zadań pedagogicznych (konferencje rejonowe, przedmiotowe itp.), Dyrekcja P.B.W. liczy na pełne zrozumienie i życzliwe ustosunkowanie się do przedstawionych wniosków³⁹

Według Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej we Wrocławiu Józefa Rostkowskiego (pismo z 14.04.1967):

[...] lokal zajmowany obecnie przez P.B.P. jest nieodpowiedni i nie odpowiadający jej potrzebom ze względu na dużą ciasnotę oraz jego

³⁸ Zawodowo związany z Biblioteką w latach 1958-1966

³⁹ Sprawozdanie z komisijnego wyjazdu służbowego do Pedagogicznej B-teki Pow. W Bolesławcu w dn. 24.V. 1966 r.

lokalizację w szkole na piętrze – co grozi niebezpieczeństwem zawalenia się stropów w wypadku dalszego obciążania księgozbiorem. To powoduje również brak dalszych możliwości zwiększania zbiorów ze względu na małą przestrzeń i trudności w umieszczaniu dodatkowych regałów i innego sprzętu. [...] w wyniku trudnych warunków pracy niewłaściwych metod organizacyjnych poprzedniego kierownictwa Biblioteka zajmuje mało zaszczytne miejsce w okręgu [...].⁴⁰

W drugiej połowie 1966 roku, kiedy została zatrudniona Ludwika Ragus, sytuacja merytoryczna Biblioteki zaczęła się stopniowo poprawiać. Ogólny rozwój zaczął się dokonywać dopiero po 18 latach istnienia placówki, od pierwszego kwartału 1969 roku, czyli od momentu przeniesienia Biblioteki do korzystniejszego lokali przy ul. Bolesława Kubika 9.

Poprawne warunki lokalowe, personalne a przede wszystkim finansowe korzystnie wpływały na wzbogacanie zbiorów placówki.

W 1980 roku zapoczątkowano gromadzenie zbiorów specjalnych, wszelkiego rodzaju dokumentów na nośnikach multimedialnych. Nigdy jednak nie stanowiły zbyt pokaźnej grupy. Do końca 2021 roku zgromadzono około 500 sztuk kaset, płyt itp.

Prócz książek, stanowiących najważniejszą część zbiorów Biblioteki, od początku gromadzone były również czasopisma. W zależności od możliwości finansowych, rocznie prenumerowano nawet do 156 tytułów (1970 rok). W roku 2012, ze względu na ograniczone możliwości finansowe uwidoczniał się drastyczny spadek ilości gromadzonych tytułów czasopism. Z blisko 100 gromadzonych w latach poprzednich, pozostało ich tylko 22. Kolejne lata przynosiły jeszcze gorszą sytuację. W 2021 roku w Bibliotece pojawiało się już tylko 6 bieżących tytułów, z czego część stanowiły dary.

⁴⁰ Pismo z dnia 14.04.1967 r. Dyrekcji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej we Wrocławiu na podstawie przeprowadzonej lustracji w dniu 11.04.1967 r. do Wydziału Oświaty Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bolesławcu

W roku 1999 pojawiły się problemy finansowe, które mocno odcisnęły się na pracy Biblioteki:

Budżet do połowy roku nie był zatwierdzony. Kiedy już uzyskaliśmy informację o stanie finansów – okazało się że wydatki należy drastycznie ograniczyć bo na wszystko brakuje pieniędzy. Sytuacja ta skutecznie dezorganizowała pracę, uniemożliwiała planową politykę gromadzenia zbiorów, przyczyniła się do zerwania bezpośrednich, bardzo korzystnych kontaktów z wydawcami, z którymi współpracowaliśmy od kilku lat.⁴¹

Po blisko dziesięcioletniej dobrej i stabilnej sytuacji materialnej Biblioteki z początku 21 wieku, ponownie pojawiły się problemy finansowe. Coraz skromniejsze dotacje, wymuszały uzupełnianie zbiorów darami pozyskiwanymi od osób prywatnych oraz instytucji.

Przy zmieniających się w ostatnich latach, zwłaszcza za sprawą Internetu, możliwościach pozyskiwania informacji przez potencjalnych użytkowników i wynikającym z tego coraz mniejszym zapotrzebowaniu na literaturę fachową, w Bibliotece podejmowane są działania wychodzące naprzeciw oczekiwaniom współczesności. Od 2016 roku użytkownicy mogą korzystać z e-booków udostępnionych na platformie Ibuk Libra. Coraz częściej w zbiorach pojawia się literatura rozrywkowa, młodzieżowa i dziecięca. Propozycje zakupowe użytkowników są bardzo poważnie traktowane podczas uzupełniania i aktualizowania zbiorów.

Do końca 2021 roku w Bibliotece zgromadzono blisko 70 tysięcy książek.

⁴¹ Sprawozdania z działalności Biblioteki Pedagogicznej w Bolesławcu za rok 1999